

DIT IS EEN LESBRIEF VAN THEATER ARTEMIS

's-Hertogenbosch, september 2024

Beste leerkracht,

Binnenkort bezoek je met je klas de theatervoorstelling **De (8+) voorstelling die moet overleven met het allerlaatste dat nog over is** Theater Artemis, Het Zuidelijk Toneel en hetpaleis.

“Wat doe je met bijna niks als je altijd heel erg veel gewend bent? In deze nieuwe familievoorstelling in regie van Jetse Batelaan zie je dorpingen, die altijd meer dan genoeg hadden, ineens alles kwijtraken. Alsof iets of iemand ze een les wil leren. Maar wie? En waarom juist zij?”

Want waarom zitten er anders ineens wormen in de pruimenoogst? En sinds wanneer hagelt het hagelstenen zo groot als duiveneieren in mei? Het is toch gek dat juist het beste werkpaard plotseling kreupel is? En waarom zakt vervolgens de brug zomaar in elkaar? Ruikt iemand ook die brandlucht? Hallo?!...Hallo?!!

De is een groot opgezet epos waarin de grens tussen alles en niks verrassend klein blijkt te zijn. Een voorstelling over heel erg weinig. Zo weinig dat zelfs de woorden voor een titel bijna op waren. Gelukkig was er nog eentje over. De. Hopelijk is dat genoeg.”

Voorafgaand aan de voorstelling willen we jullie nieuwsgierig maken. Wat zou er allemaal kunnen gebeuren als we met elkaar in dat theater zitten? Dit is een korte en prikkelende activiteit in de klas, speels, passend bij de voorstelling. We nodigen jullie uit om mee te doen en samen nieuwsgierig te worden.

Na de voorbereiding is het tijd voor het bezoek aan de voorstelling. Het kijken naar een voorstelling vraagt een open blik. Sommige dingen begrijpen we misschien niet en dat is helemaal prima. Er gebeuren dingen tegen onze verwachtingen in of juist niet. Met een open blik gaan we de ervaring tegemoet. Misschien worden we wel verrast door nieuwe ontdekkingen.

Tijdens en na de voorstelling is er vast veel losgekomen en de leerlingen hebben van alles ervaren. Na afloop gaan we samen reflecteren. We gaan onze gedachten en ideeën verbeelden en verwoorden. Wat heb je gezien? Er zijn geen goede of foute antwoorden, want elke ervaring doet ertoe. We luisteren naar elkaars verhalen; misschien heeft diegene wel iets heel anders meegemaakt dan jij of juist helemaal hetzelfde?

Heb je nog vragen over het educatiemateriaal of de voorstelling, mail gerust. We vinden het ook heel fijn om te horen wat jullie van de voorstelling vonden. Stuur een berichtje naar lobke@artemis.nl en evelien@artemis.nl met jullie reacties, opmerkingen en vragen.

Veel plezier bij **De (8+) voorstelling die moet overleven met het allerlaatste dat nog over is!**

Met een hartelijke groet,

Lobke van Kommer
Evelien Kanters
Educatie Theater Artemis

VOOR DE VOORSTELLING

DOOR EEN THEATERDOCENT IN DE KLAS

DE WORKSHOPS DIE MOETEN OVERLEVEN MET HET ALLERLAATSTE DAT NOG OVER IS

Inhoud workshop:

Een week voor de voorstelling komt er een theaterdocent naar de school toe. De kinderen weten er van. Ze weten dat ze worden voorbereid op de voorstelling die zij de week daarna gaan zien. Wanneer de theaterdocent de klas binnenkomt, blijkt de theaterdocent allerlei spullen kwijt te zijn, die nodig zijn voor de workshop. Geen boxje? Het digibord? Daar zien we opeens zwart-witte ruis op. De papiertjes zijn op, de stiften uitgedroogd en de woorden die de docent wil gebruiken, kan ze steeds maar niet vinden. Wat nu? Hoe maak je kunst zonder spullen? Kunnen we tekeningen in de lucht maken? Muziek met onze monden? Standbeelden in gedachten? Gedichten zonder letters? Samen met de kinderen maakt de theaterdocent fantasie-kunst, dingen die alleen maar in het hoofd bestaan en wordt er onderzocht hoe je gezamenlijk iets voor je kan zien en samen kan geloven in iets wat niet echt bestaat.

Praktisch:

In overleg met de school plannen we een workshop in de week voorafgaand aan het voorstellingsbezoek. Per klas zijn de kosten €27,50. De workshop duurt 60 minuten en wordt gegeven in een klaslokaal. Voor boeken of meer info, kan je mailen naar lobke@artemis.nl

DOOR DE LEERKRACHT IN DE KLAS

Luistervoorstelling in de klas (10 minuten)

Via de mail hebben jullie een geluidsfragment ontvangen. Als je deze niet terug kan vinden, kan je ook kijken op www.artemis.nl - scholenpagina. Onderaan de pagina van de voorstelling '*De (8+) voorstelling die moet overleven met het allerlaatste dat nog over is*' staat het geluidsfragment.

Geef aan elke leerling papier en stiften. Zet daarna het geluidsfragment aan en laat leerlingen hun ogen even sluiten terwijl ze luisteren. Zien ze iets in hun fantasie bij deze geluiden? Laat de leerlingen tekenen wat ze voor zich zien.

Maak daarna een museum van de klas en verspreid de tekeningen door het lokaal en laat de leerlingen rondlopen. Bespreek wat de overeenkomsten en verschillen zijn tussen de tekeningen.

Als vervolgo opdracht (*extra 10 minuten*) kunnen de kinderen de luistervoorstelling gaan uitbeelden. Hoe doe je dat? Hoe werk je met iets dat er niet is?

Titel en teaser bespreken (10 minuten)

De titel van de voorstelling is: *De - voorstelling die moet overleven met het allerlaatste dat nog over is*. Bespreek de titel met de leerlingen. Wat denken ze als ze deze titel horen? Waar zou de voorstelling over gaan? Wat gaan ze allemaal zien of horen?

Bekijk daarna samen de teaser: https://www.youtube.com/watch?v=_BV_uj5ycM8
Wat denken ze na het zien van de teaser?

TIJDENS DE VOORSTELLING (duur 90 minuten)

Het is tijd voor het bezoek aan de voorstelling.

De voorstelling gaat over een stel dorpelingen die steeds meer krijgen, maar langzaam ook weer alles verliezen. Tussen de scènes door gaat er een gordijn dicht en daarna weer open. Dit hoort bij de voorstelling, al lijkt het soms misschien alsof het afgelopen is.

De voorstelling roept reacties op bij kinderen. Deze wisselwerking tussen de voorstelling en het publiek maakt de voorstelling af, sterker nog: we hebben het nodig. Wij vragen om reacties van de kinderen. Door deze interactie ontstaat er soms een prettige chaos. We willen jou als leerkracht vragen om niet te snel in te grijpen, maar in te schatten wanneer de reacties té gek worden. Bijvoorbeeld wanneer het de beleving van anderen in de zaal belemmert of de voorstelling stoort.

“Kunstwerken hebben wat te zeggen, dus dan mag je ook wat terugzeggen of vragen.” (Rudy Fuchs)

Verder is het vooral fijn als je zelf lekker mee kunt kijken! Ook jij bent publiek en hebt invloed op de voorstelling. De kinderen spiegelen zich vaak aan de begeleiders. Zet je telefoon uit en maak geen foto's tijdens de voorstelling.

Veel plezier!

NA DE VOORSTELLING

Na de voorstelling willen we de thema's 'schaarste' en 'verlies' dichter naar de belevingswereld van de leerlingen trekken. Je krijgt direct na de voorstelling in het theater een klein pakket om in de klas te reflecteren op de voorstelling.

Nabesprekingsvragen

Wat heb je gezien?

Wat heb je niet gezien?

Vind jij dat de koala en de M&M op het podium mochten optreden? Waarom wel of niet?

Welk karakter lijkt het meest op jou? Hoe komt dat?

Welk voorwerp zou jij niet willen verliezen? Hoezo?

Het grote dilemma spel (10 minuten)

In het pakket zitten een aantal dilemma kaartjes. Lees deze dilemma's voor aan de klas en laat de kinderen één van de twee opties kiezen. Doe dit door het klaslokaal in tweeën te splitsen. De ene helft van het lokaal is optie één en de andere helft is optie twee.

Laat de kinderen hun keuze toelichten. Wellicht kunnen ze zelfs een klasgenoot overtuigen om toch van gedachte te veranderen!

Het - manifest waardoor je kan overleven als zelfs het allerlaatste op is (10 minuten)

Na het grote dilemma spel, gaat de klas samen een manifest maken.

Wat is een manifest eigenlijk? Een manifest is iets wat mensen opschrijven om vast te leggen wat ze samen belangrijk vinden. Je kan het een beetje zien als een contract.

In het pakket zit HET MANIFEST-poster die je samen met de klas kan invullen. Laat zoveel mogelijk kinderen antwoord op de stellingen geven en kies uiteindelijk samen één antwoord. Hang het manifest uiteindelijk op in de klas.

Wij ontvangen ook graag een foto van het manifest. Wie weet win je wel iets met je klas! kan verstuurd worden naar lobke@artemis.nl.